

Mittaustekniikan sanastoa.

»Tekniikan sanasto» ei tietenkään sisällä kaikkien tekniikan alojen koko erikoissanavarastoa. Tästä syystä onkin usealla taholla suunnitteilla ja tekeillä pienempiä sanastoja. V. 1943 on valmistunut yksi: 44-sivuinen »Saksalais-suomalainen fotogrammetrian sanasto», toim. K. Löfström (Maanmittaustieteiden seuran julkaisuja). Tämä vihko on pääosaltaan Saksassa vuosikymmen takaperin toimitetun 5-kielisen fotogrammetrian (kuvamittaus-alan) sanaston suomalainen laitos. Saksalainen, 1850 vastavasti numeroitua sanaa käsittävä hakusanasto on tässä sama kuin kansainvälisen julkaisun. Tällä tavoin suomalaisen laitoksen käyttäjä voi helposti saada hyväkseen sen edun, että alkuteoksen välityksellä tarvitessaan pääsee käsiksi viiden suuren kielen vastaavaan sanaineistoon. Puolentoistakymmenen hakusanan lisääminen on katsottu tarpeelliseksi. Niinpä sana 912a on: lichtempfindliches Material *kuvas*; meikäläistä kuvas-sanaa vastaavaa termiä ei muissa kielissä tietävästi ole. Lisiä ovat myös esim. *hajavallo*, *pinnakkaiskoppio*, *vääristää*. Suomalaisten vastineiden pääosa on Tekniikan sanastosta. Muutama näyte uusista ja uudehkoista termeistämme: *juoksuri*, *kaartuma*, *keskistää*, *laskuri*, *otos*, *suppeuma*, *tasain*, *vaste*, *vedostaa*, *vääristymä*. Epätavallisia seikkoja on muutamina: *valoheikko* (vastak. *valovoi-*

mainen), »koje muuntamista varten piirtämällä» (k. p. m. v., jollei esim. piirto-muuntokoje), *suodin* ja *suodatin* ovat molemmat Filter-sanan kohdalla, mutta muualla *suodin*, joka on analogisesti syntynyt harhauma (vrt. vastaavanlaisia transitiiivierbien johdannoksia *suodin*, *vedin*, *väännin*), *vajavallo* pro *vajavallo*, *epäterävä* (kuva) ja *ei jäykkä* tuntuvat enemmän selityksiltä kuin termeiltä; joskus on suomalaisella vastineena tarkka mutta outo käännös: *kuvankantaja, mukaantoin*. Lyhenteessä *kt.* on tarpeeton. Vierasperäisten sanojen kirjoittamisessa valitettavasti on huomattamista: kirjoitetaan *aberratio*, *deklino*, *deviatio*, mutta *interpolatio*, *kollimaatio*; *diaposiivi*, mutta *objektiiviyms.*; *grafiini*, mutta *graadi*; *hyperboolinen* ja *pyramidi*, mutta *toisaalta vertikaali*, *zeniti* ja *nadiri*; *tushi*, mutta *seur.* *rivillä retusoida*; tällainen epäjohtomukaisuus ja tunnustettujen ohjeiden sivuuttaminen oudoksuttaa lukijaa, varsinkin kun teos yleensä on huolellisesti toimitettu ja kun on tarkoitus antaa sille jonkinlainen normatiivinen asema, jotta »päästään mahdollisimman yhdenmukaiseen kielenkäyttöön ja siten välteään erilaisten nimityksien kirjavuudesta johtuvat haitat». — Omalla alallaan tämä pieni sanasto epäilemättä edistää teknillisen kielenkäyttömme vaikiintumista.

H. T.